

ДОВЕРБАТА ВО ГРАЃАНСКОТО ОПШТЕСТВО

2013

Проектот е финансиран
од Европската Унија

Издавачи

Македонски центар за меѓународна соработка

Техничка поддршка за граѓанските организации (ТАКСО) – Македонска канцеларија

За издавачите

Александар Кржаловски, прв извршен директор на МЦМС

Димче Митрески, извршен директор на МЦМС

Сунчица Саздовска, советник на ТАКСО - Македонска канцеларија

Автори

Емина Нурединоска

Александар Кржаловски

Даниела Стојанова

Лектура

Даниел Медароски

Дизајн и подготовка

Даниела Стојанова

ISBN 978-608-4681-14-4

Скопје, јули 2013 г.

Контакт

МЦМС - адреса: ул. Никола Парачунов бр. 41а; пошт. факс 55, 1060 Скопје;

Тел. +389/2/3065-381; Факс: +389/2/3065-298; е-пошта: mcms@mcms.mk; Веб: www.mcms.mk.

Scribd: <http://www.scribd.com/people/documents/2996697>; SlideShare http://www.slideshare.net/mcms_mk

Facebook: <http://www.facebook.com/mcms.mk>; Twitter: http://twitter.com/mcms_mk

ТАКСО- Македонска канцеларија – адреса: ул. 11 октомври бр. 6/1-3, 1000 Скопје;

Тел. +389/2/3225-340; е-пошта: info.mk@tacso.org; Веб: www.tacso.org.

Овој извештај е нарачан од сервисниот договор за техничка поддршка за спроведување на „Градење капацитет на граѓанското општество во ИПА земјите и териториите“, познат како Техничка поддршка за граѓанските организации (ТАКСО)“, проект финансиран од Европската Унија (ЕУ).

Овој извештај е подготвен со помош на Европската Унија.

Мислењата што се изразени овде им припаѓаат на авторите и не ги одразуваат ставовите на Македонскиот центар за меѓународна соработка, СИПУ Интернешнл и Европската Унија.

МЦМС, ТАКСО-Македонска канцеларија

Сите права се задржани, репродуцирањето, копирањето, трансмисијата или преводот на кој било дел од оваа публикација може да се изврши единствено под следните услови: со претходна дозвола на издавачите, заради цитирање во анализа на книгата и под услови изложени во продолжение.

Авторското право на оваа публикација е заштитено, но публикацијата може да се репродуцира на кој било начин и без наплата за едукативни намени, со назначување на изворот (види начин на референцирање на крај од публикацијата). За копирањето во други услови, за употреба во други публикации или пак за превод или адаптација, треба да се обезбеди претходна дозвола од издавачите.

СОДРЖИНА

Листа на кратенки.....	4
Индекси.....	5
Вовед.....	7
Термини и дефиниции.....	7
Методологија и пристап	7
I. Доверба во граѓанското општество	9
Вовед.....	9
Доверба во чинителите на граѓанското општество	9
Ставови за граѓанските организации	10
Граѓанските организации и политичките партии.....	12
Доверба во граѓанските организации по потсектори на дејствување	13
Заклучоци	13
II. Познавање и мислење за граѓанските организации	15
Вовед	15
Познавање на граѓанските организации	15
Познавање и ставови за конкретни граѓански организации	20
Заклучоци	22
Прилози	
Прашалник.....	23
Примерок.....	25
Профили на МЦМС и ТАКСО	26
Продолжи со читање.....	27
Како да се референцира	27

ЛИСТА НА КРАТЕНКИ

АДИ: Асоцијација за демократски иницијативи
БКМ: Бизнис конфедерација на Македонија
ВМРО-ДПМНЕ: Внатрешна македонска револуционерна организација – Демократска партија за македонско национално единство
ГО: Граѓански организации
ДПА: Демократска партија на Албанците
ДУИ: Демократска унија за интеграција
ЕУ: Европска Унија
ЗЕЛС: Заедница на единиците на локалната самоуправа
ЗИОМ: Заедница на инвалидски организации на Македонија
ЗНМ: Здружение на новинарите на Македонија
ИДСЦС: Институт за демократија Социетас Цивилис – Скопје
ЛФРЗ: Локална фондација за развој на заедницата – Штип
МРФП: Македонска развојна фондација за претпријатија
МЦМС: Македонски центар за меѓународна соработка
НАТО: Организацијата на Северноатлантскиот договор
ОН: Обединети нации
СДСМ: Социјалдемократски сојуз на Македонија
СЗПМ: Сојуз на здруженијата на пензионерите на Македонија
СОЖМ: Национален совет за родова рамноправност
ФООМ: Фондација отворено општество Македонија
ФФРМ: Федерација на фармерите на Република Македонија
ХКЧП: Хелсиншки комитет за човекови права на Република Македонија
ЦГИ: Центар за граѓанска иницијатива
ЦГК: Центар за граѓански комуникации
ЦЕА: Центар за економски анализи
ЦЕПРОСАРД: Центар за промоција на одржливи земјоделски практики и рурален развој
ЦИРа: Центар за институционален развој
Црвен крст: Црвен крст на Република Македонија

ИНДЕКСИ

Доверба во граѓанскиот сектор						
Граѓански организации	59,3	↑↑↑	42,5	41,2	45,4	50,3
Цркви и верски заедници	66,9	↑	62,9	65,6	65,6	68,4
Синдикати	35,9	↑↑↑	25,3	20,1	17,9	21,9
Стопански комори	36,8	↑↑	28,5	23,3	24,3	29,9
Организации на работодавачи	35,6	↑↑	27,2	-	-	-
Индекс на доверба во организации од граѓанскиот сектор	46,9	↑↑	37,3	37,6	38,3	42,6

Први пет препознаени како успешни граѓански организации	
2013	– Црвен крст, Мост, Меѓаши, Ел хилал, СОС Детско село
2010	– Црвен крст, Меѓаши, Ел хилал, Мост, ФИОМ

Индекси на познавање граѓански организации во одговор на општествените приоритети	2013		2010	2008	2007	2006
Познавање граѓански организации кои придонесуваат во борба против сиромаштијата	43,3	↑	38,3	52,2	29,9	37,8
Први препознаени организации: 2013 – Црвен крст, Ел хилал, Класје на добрината, Хабитат, МППС 2010 – Црвен крст, Ел хилал, МЦМС, ФИОМ, фондација Ренова						
Познавање граѓански организации кои придонесуваат во развојот на МСП, економски развој, вработување¹	16,5	↑↑	9,5	11,4	3,5	-
Први препознаени организации: 2013 – ЦЕА, МРФП, БКМ, ПСМ, Фондација Даути 2010 – МРФП						
Познавање граѓански организации кои придонесуваат во локалниот и руралниот развој	13,2	↔	13,4	-	-	-
Први препознаени организации: 2013 – ЗЕЛС, Цепросард, ФФРМ, ЦЕЛОР, СОС Детско село 2010 – ЗЕЛС						
Познавање граѓански организации кои придонесуваат развојот на демократијата и човековите права	26,2	↔	28,8	-	-	-
Први препознаени организации: 2013 – ХКЧП, АДИ, Мост, Меѓаши, ФООМ 2010 – ХКЧП, Меѓаши, Мост, Разбуди се, ФИОМ						
Познавање граѓански организации кои работат во полето на борба против корупцијата	9,0	↓↓	14,1	22,3	12,0	15,3
Први препознаени организации: 2013 – ТИМ, ТМ, Мост, Аман 2010 – Транспарентност Македонија, ХКЧП, Мост, ЗНМ, Разбуди се						
Познавање граѓански организации кои работат во полето на развој/јакнење на граѓанското општество	17,3	↔	17,8	36,0	23,6	29,1
Први препознаени организации: 2013 – Мост, ИДСЦС, ФООМ, Аман 2010 – ФИОМ, МЦМС, Разбуди се, Меѓаши, Мост						
Познавање граѓански организации кои придонесуваат во градењето мултикултурно општество	8,7	↓	13,2	-	-	-
Први препознаени организации: 2013 – ЗНМ, ЦИРа, ФООМ, Аква, Меѓаши 2010 – МЦМС, Разбуди се, Младински исламски форум, ФИОМ, ЗНМ						
Познавање граѓански организации кои придонесуваат во процесот на интеграција во ЕУ				-		
Први препознаени организации: 2013 – МЦМС, Европска куќа, МЦЕО						

¹ Во 2007 и 2008 година е прашано за придонес во развојот на економијата

Индекси на познавање и ставови за конкретни граѓански организации						
Препознавање граѓански организации	52,0 ²	↓↓	61,9 ³	62,3	63,9	58,7
Познавање граѓански организации	31,5	↔	31,5	29,2	30,8	28,3
Доверба во граѓански организации	24,8	↔	23,7	21,4	23,5	22,4
Позитивни/негативни ставови за граѓански организации	0,5	↓↓	4,9	3,5	4,4	4,3
Први 10 на препознавање граѓански организации	77,0	↓↓	82,3	82,2	83,2	81,6
Први 10 на познавање граѓански организации	55,1	↑↑	48,5	46,6	47,2	45,6
Први 10 на доверба во граѓански организации	46,2	↑↑	37,9	34,7	36,9	36,6
Први 10 на позитивни/негативни ставови за граѓански организации	7,3	↔	8,4	5,5	7,4	6,8

Легенда

↔	без или незначителни промени	Без или незначителни промени = 0 – 3 процентни поени Мали = 3,01 – 5 процентни поени Умерени = 5,01 –10 процентни поени Големи = над 10 процентни поени
↑	мало зголемување	
↓	мало опаѓање	
↑↑	умерено зголемување	
↓↓	умерено опаѓање	
↑↑↑	големо зголемување	
↓↓↓	големо опаѓање	

² Во 2013 година граѓаните се запрашани за 31 граѓанска организација

³ Во 2010 година граѓаните беа запрашани за 25 граѓански организации

ВОВЕД

Во овој извештај се анализирани наодите од анкетата „Довербата во институциите и во граѓанското општество во Република Македонија“, кои се однесуваат на граѓанското општество, а која беше спроведена по петти пат на национален репрезентативен примерок на граѓаните на Република Македонија. Целта на истражувањето беше да се испита довербата на граѓаните во институциите и во граѓанското општество.

Оваа година извештајот е нареден од страна на проектот „Техничка поддршка за граѓанските организации (ТАКСО)“, финансиран од Европската Унија (ЕУ), а е подготвен од Македонскиот центар за меѓународна соработка (МЦМС). МЦМС и Македонската канцеларија на ТАКСО му ја доверија анкетата на јавното мислење, врз којашто се базира овој извештај, на М-проспект, чија одговорност беше и методолошката исправност на анкетата. Повеќе информации за МЦМС и ТАКСО се дадени на крајот од извештајот.

Термини и дефиниции

Во македонската јавност и во стручните кругови не постои взаемно разбирање на концептот (дефиницијата) на граѓанското општество. Во овој извештај е употребена дефиницијата од Цивикус - Индексот на граѓанското општество во Македонија (МЦМС, 2009). Оваа дефиниција гласи „Граѓанското општество е дел од општествениот простор надвор од семејството, државата и пазарот, кој е создаден од страна на индивидуални и колективни акции, организации и институции заради постигнување заеднички интереси“.

Според оваа дефиниција во граѓанското општество се опфатени здруженијата и фондациите, стопанските комори, организациите на работодавачите, синдикатите, политичките партии и верските заедници.

Методологија и пристап

Истражувањето е спроведено со теренска анкета – интервјуа „лице в лице“ во домаќинствата во јуни 2013 година на репрезентативен примерок од 810 испитаници.

Прашалник

Прашањата се подготвени од работна група во МЦМС во консултации со проектниот тим на македонската канцеларија на ТАКСО.

За исполнување на целите на истражувањето, со прашалникот беа опфатени следните варијабли:

- Доверба – општо (социокултурни норми);
- Доверба во граѓанското општество;
- Доверба во граѓанските организации;
- Познавање и мислење за граѓански организации во Македонија;
- Социодемографски карактеристики.

Во овој извештај се опфатени варијаблите кои се однесуваат на довербата и ставовите на граѓаните за граѓанското општество. Прашалникот е даден во прилог 1.

Примерок

Анкетата беше спроведена на репрезентативен примерок од 810 испитаници. Популациската рамка на примерокот беше население постаро од 18 години, а критериуми за репрезентативност беа: пол, етничка припадност, возраст, место на живеење и региони.

Од 810 испитаници, 52,8 % беа жени, а 47,2 % мажи, во однос на етничката застапеност Македонците беа застапени со 67,2 %, а Албанците со 26,4 %, другите етнички групи беа застапени со 6,4 %. Во однос на местото на живеење, селската популација беше застапена со 39,8 %, додека градската со 60,2 %. Целосен преглед на примерокот е даден во прилог 2.

Обработка и прикажување на резултатите

Собраните податоци се обработени со честота и пропорција на одговорите. Податоците се со маргина на грешка од +/- 3,5 %. Резултатите се прикажани во графикони на ниво на целиот примерок. Освен со графикони, податоците се прикажани и во бројки. Покрај бројките е прикажан трендот во однос на резултатите од 2010 година за

афирмативните одговори (на пр. има доверба), за оние податоци кои се споредливи со истражувањето од 2010 година. Легендата на симболите е следна:

↔	без или незначителни промени	Без или незначителни промени = 0 – 3 процентни поени Мали промени = 3,01 – 5 процентни поени Умерени промени = 5,01 – 10 процентни поени Големи промени = над 10 процентни поени
↑	мало зголемување	
↓	мало опаѓање	
↑↑	умерено зголемување	
↓↓	умерено опаѓање	
↑↑↑	големо зголемување	
↓↓↓	големо опаѓање	

За подобрување на употребната вредност на извештајот и можноста за анализа и споредба употребени се и индекси (показатели). Во табелата подолу се дадени објаснувањата за индексите за граѓанските организации.

Незначително малцинство се употребува за одговори помалку од 10 % од примерокот, мало малцинство за 11 % до 30 %, малцинство за 30 % до 50 %, мнозинство за 51 % до 70 % и големо мнозинство за повеќе од 70 %.

Во извештајот не се коментирани социо-демографските анализи за помалобројните етнички заедници и политичките партии со помалку симпатизери поради нивното мало учество во националниот примерок.

Во извештајот во одредени табели и графикони не се прикажани резултатите за „не знам“ и „без одговор“, поради што збирот на сите одговори не е 100 %. Тоа е направено за потребите на поедноставно прикажување на резултатите.

Индекси на познавање граѓански организации во одговор на општествените приоритети	
Индекс на познавање граѓански организации кои работат во полето на сиромаштијата, борбата против корупцијата, развој на економијата, развој на граѓанското општество и др.	= Σ знам
Индекси на познавање и ставови за испитуваните 31 граѓанска организација	
Препознавање граѓански организации	= Σ сум слушал/ број на организации
Познавање граѓански организации	= Σ знам/број на организации
Доверба во граѓански организации	= Σ позитивно мислење/ број на организации
Позитивни/негативни ставови за граѓански организации	= Σ количник на позитивни и негативни ставови/број на организации
Први 10 граѓански организации на препознавање	= Σ сум слушал/ први 10 организации
Први 10 граѓански организации на познавање	= Σ знам/први 10 организации
Први 10 на доверба во граѓански организации	= Σ позитивно мислење/ први 10 организации
Први 10 на позитивни/негативни ставови за граѓански организации	= Σ количник на позитивни и негативни ставови/ први 10 организации

I. ДОВЕРБА ВО ГРАЃАНСКОТО ОПШТЕСТВО

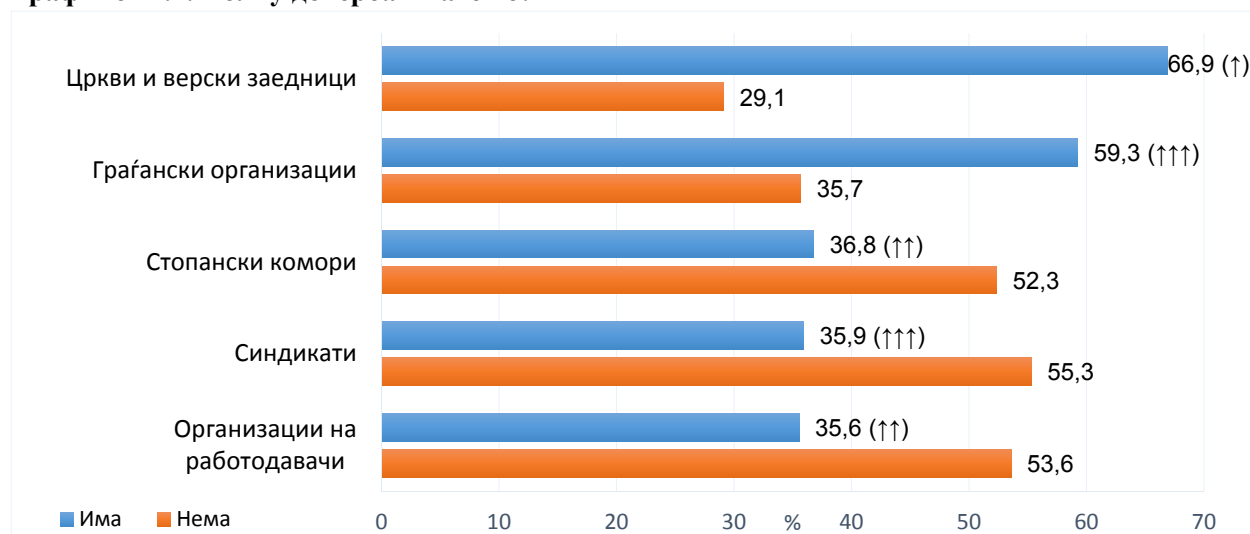
Вовед

Трендот на умерено зголемување на довербата во граѓанското општество кој што беше евидентиран во 2010 и изнесуваше 48,1 % споредбено со 2008 (41,7 %), продолжува и во 2013 година. Имено, општо довербата во граѓанскиот сектор за прв пат е мнозинска и изнесува 54,2 %.

Во овој дел од извештајот се прави подетален преглед на довербата внатре во самото граѓанско општество, како и на ставовите на граѓаните за одредени прашања поврзани со граѓанските организации.

Доверба во чинителите на граѓанското општество

Графикон I.1. Колку доверба имате во:

Довербата во граѓанските организации (здруженија и фондации) со зголемување за скоро од 17 процентни поени е најголемото нагорно поместување споредбено со 2010 година (42,5 %). Поточно, здруженијата и фондациите ја уживаат довербата на 59,3 % од испитаниците, што укажува за прв пат по 2006 година (кога изнесувала 50,3 %) на мнозинска доверба од страна на граѓаните.

Ова зголемувањето на довербата во граѓанските организации, како и зголемената доверба во синдикатите се клучните причинители на општото зголемување на довербата во граѓанското општество. Имено, и довербата во синдикатите бележи зголемување од 10 процентни поени споредбено со 2010 односно 18 процентни поени повеќе од 2007 година кога довербата во синдикатите била на најниско ниво (17,9 %). И организациите на работодавачите и стопанските комори уживаат умерено зголемена доверба и изнесува 35,6 % односно 36,8 %, за разлика од 2010 кога изнесувала 27,2 % за организациите на работодавачите односно 28,5 % за стопанските комори.

Црквите и верските заедници и понатаму остануваат со најголема доверба меѓу граѓаните со мнозинство од 66,9 %, меѓутоа разликата во довербата меѓу верските заедници и граѓанските организации е намалена на 7,6 процентни поени, што е значително помалку во споредба со претходните години кога изнесуваше скоро 20 процентни поени.

Ако се погледне подетално кои се најголемите поддржувачи на граѓанските организации (здруженија и фондации) се забележува дека како и претходните години тоа се студентите со 77 % доверба во граѓанските организации, како и младите на возраст од 18 до 29 години (69 %). Во однос на етничката и религиската припадност скоро и да нема значителни разлики во довербата. Сите искажале мнозинска доверба (Македонци – 61 %, Албанци 64 %; православни - 60 %, муслимани – 66 %, и сл.).

Погледнато од аспект на симпатизери на политички партии најмногу доверба во граѓанските организации имаат симпатизерите на ВМРО-ДПМНЕ (71,7 %), а најмалку симпатизерите на ДПА 46,7 %.

Табела I.1. Разлики во довербата во граѓанските организации меѓу симпатизерите на политичките партии во 2013, 2010 и во 2008 г.

	ВМРО ДПМНЕ	СДСМ	ДУИ	ДПА	Друга	Не е симпат.	Вкупно
2013	71,7 %	53,8 %	66,7%	46,7 %	62,5 %	60,9 %	59,3 %
2010	42,9 %	38,9 %	48,5 %	43,9 %	30,2 %	43,7 %	42,5 %
2008	40,7 %	44,6 %	41,9 %	34,2 %	-	39,6 %	41,2 %

Ставови за граѓанските организации

Покрај прашањата за довербата на граѓаните во граѓанското општество, испитаниците имаат можност да одберат по еден став од вкупно три групи на ставови за граѓанските организации разложени во неколку прашања. Ставовите поврзани со политичките партии се презентирани подолу во посебен дел.

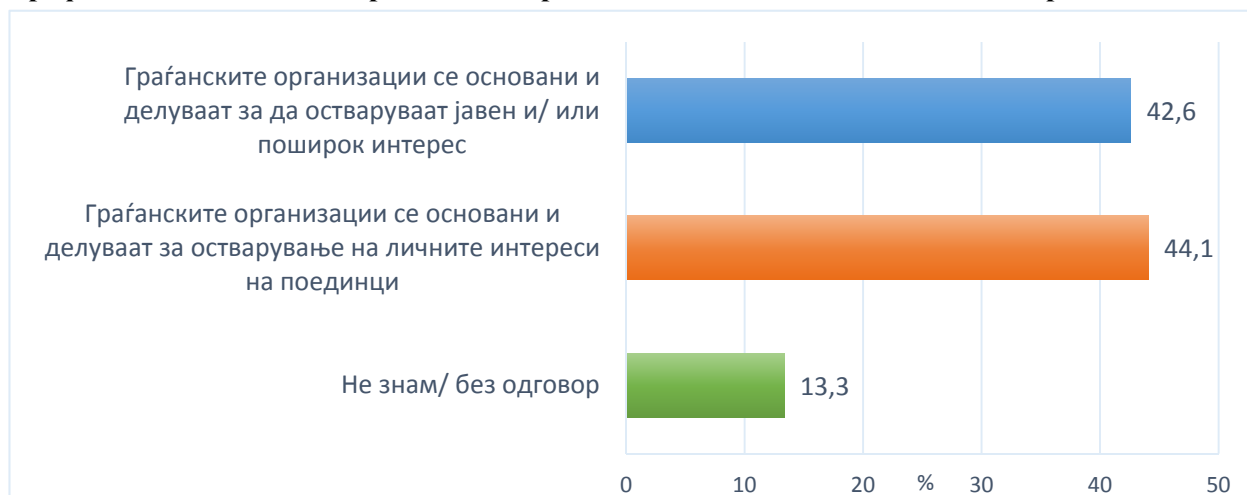
Графикон I.2. Ставови за граѓанските организации - за граѓаните или за странските интереси?

На поставениот избор на прашањата дали граѓанските организации се изворни иницијативи на граѓаните со цел да се остварат нивните интереси или се финансирани од странски држави и фондации за да ги пренесуваат интересите на тие држави, мнозинството граѓани се определиле за првиот став. Ваквиот избор на граѓаните е значително поместување споредбено со истражувањето од 2010 година. Така, покрај тоа што мнозинство од граѓаните (50,5 %) имаат позитивно мислење за мотивите за основање и дејствување на граѓанските организации, за овој став во 2010 се определиле значително помал број испитаници, односно 34,3%. Дополнително, дел од испитаниците (една четвртина) кои во 2010 биле без одговор за ова прашање, овој пат се определиле токму за ваквиот позитивен став.

Различно од мнозинството испитаници (односно помалку од 50,5 %) сметаат лицата кои се изјасниле дека припаѓаат на високата класа (43 %), потоа нерелигиозните лица (45 %), граѓаните со примања од 3.001 до 4.000 денари (42 %) и со примања од 4.001 до 5.000 денари (38 %), како и симпатизерите на ДПА (41 %).

Графикон I.3. Ставови за граѓанските организации - за општ или личен интерес

За разлика од изјаснувањето по првата група прашања каде што доминира ставот кој што се смета за позитивен, на прашањето дали организациите се основани за остварување на јавен/ поширок интерес или се основаат за да дејствуваат за остварување на личните интереси на поединците, мислењето на испитаниците е скоро подеднакво поделено. Поточно само 1,5 % повеќе испитаници се определиле за вториот став, односно дека организациите се алатка на поединци да си ги остваруваат сопствените (личните) цели. Високи 81 % од невработените лица сметаат дека организациите се основани за остварување на личните интереси. За забележување, секако е и намалениот процент на граѓани кои се изјасниле за негативниот став споредбено со 2010 г. Имено, во 2010 г., мнозинство од испитаниците (55,9 %) сметале дека организациите се искористуваат од страна на поединците за остварување на нивните лични интереси.

Графикон I.4. Ставови за транспарентноста на граѓанските организации

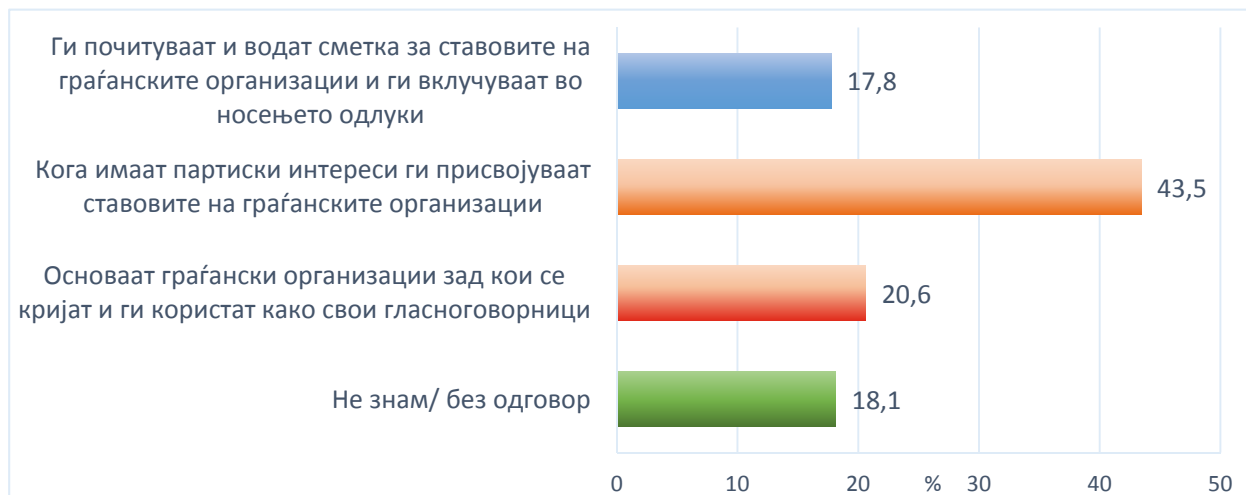

Оваа година за прв пат беше поставено прашањето поврзано со транспарентното работење на граѓанските организации. Испитаниците беа запрашани дали сметаат дека граѓанските организации делуваат транспарентно и даваат јавен отчет за својата работа или не го прават тоа. Доминира определбата на испитаниците дека граѓанските организации не делуваат транспарентно и не се отчетни, бидејќи за овој став се изјасниле 44,2 %, додека спротивно, дека организациите се транспарентни и отчетни се изјасниле 33,3 %. Скоро секој четврти граѓанин нема одговор на ова прашање. За ставот дека организациите се транспарентни и отчетни, различно од мнозинството граѓани (односно со позитивен став) се изјасниле: лицата кои на политичката оска се определиле како крајно лево ориентирани (62 %) и симпатизерите на ВМРО-ДПМНЕ (55 %).

Граѓанските организации и политичките партии

Оваа година за прв пат не се мнозинство граѓани како претходно кои што сметаат дека политичките партии ги злоупотребуваат граѓанските организации, односно ги присвојуваат нивните ставови кога имаат партиски интереси. За ваквиот став се изјасниле 43,5 % наспроти 51,3 % во 2010 или 52,7 % во 2008 година.

Графикон I.5. Политичките партии и нивните лидери

Но сè уште овој став е доминантен во споредба со другите прашања за односите меѓу политичките партии и граѓанските организации. Како дополнување на овој став е и мислењето на 20,6 % од испитаниците кои рекле дека политичките партии основаат граѓански организации кои ги користат како гласноговорници, а малцинство од граѓаните (17,8 %) сметаат дека политичките партии водат сметка за ставовите на граѓанските организации и ги вклучуваат во носењето одлуки. Вреди да се истакне дека споредбено со 2010 година забележан е пад на изјаснување за двата негативни става (од 51,3 % на 43,5 % односно 22,7 % на 20,6 %), а зголемување за позитивниот став од 10,3 % во 2010 на 17,8 % во 2013 година.

Табела I.2. Споредба на ставовите за граѓанските организации и политичките партии од 2013, 2010 и од 2008 г.

	2013	2010	2008
Водат сметка за ставовите на граѓанските организации и ги вклучуваат во носењето одлуки на национално и на локално ниво.	17,8 %	10,3 %	18,2 %
Кога имаат партиски интереси, ги присвојуваат ставовите на граѓанските организации, а кога немаат интерес, ги осудуваат како блиски до другата страна.	43,5 %	51,3 %	52,7 %
Основаат граѓански организации и ги користат како свои гласноговорници	20,6 %	22,7 %	29,1 %

Може да се забележи дека симпатизерите на СДСМ повеќе од другите политички партии сметаат дека партиите ги злоупотребуваат граѓанските организации односно кога имаат интерес ги присвојуваат нивните ставови, а кога немаат ги осудуваат како блиски до другата страна (62 % од нив се изјасниле за овој став), наспроти само 16 % кои сметаат дека водат сметка за нивните ставови и ги вклучуваат во носењето одлуки. Од друга иако не мнозинство, но сепак значително повеќе проценти (41 %) од симпатизерите на ВМРО ДПМНЕ сметаат дека политичките партии водат сметка за ставовите на граѓанските организации, потоа 42 % сметаат дека организациите се искористени од политичките партии само кога имаат интерес од нив и 17 % сметаат дека организациите се искористуваат како гласноговорници на партиите.

Доверба во граѓанските организации по потсектори на дејствување

Довербата на граѓаните во граѓанските организации според потсекторите на дејствување е речиси идентична како и претходните години. Имено, редоследот на секторите останал непроменет, додека разлика се јавува во процентите на зголемената доверба. И понатаму организациите коишто се занимаваат со прашањата од областа на децата, младите и студентите, потоа организациите за/на лица со посебни потреби и организациите со фокус на родовите прашања се водечките три потсектори. Зголемената доверба е евидентирана кај сите потсектори, некаде и за повеќе од 15 процентни поени како што е водечкиот потсектор – Деца, млади и студенти. Исто така, позитивно е што за сите потсектори доминираат позитивните одговори односно доминира имањето доверба, наспроти немање доверба во соодветниот потсектор. Ова е различно од 2010 кога кај петте последно рангирани потсектори доминираше недовербата во нив, наспроти довербата.

Табела 1.3. Доверба во граѓански организации според потсектори на дејствување

Потсектор	Има	Нема	Не знам/ без одговор
Деца, млади и студенти	74,4 %	20,4 %	5,2 %
Лица со посебни потреби	68,4 %	26,2 %	5,4 %
Жени и родови прашања	67,7 %	26,7 %	5,7 %
Животна средина и природа (екологија)	67,5 %	26,4 %	6,0 %
Спорт, хоби, рекреација	59,9 %	34,2 %	5,9 %
Култура	59,0 %	35,8 %	5,2 %
Социјална грижа, хуманитарни	58,4 %	36,4 %	5,2 %
Рурален развој (фармери, земјоделци...)	57,5 %	36,7 %	5,8 %
Демократија, човекови права и владеење на правото	53,5 %	38,8 %	7,8 %
Професионални (струкови) здруженија	48,0 %	38,0 %	14,0 %

Заклучоци

Граѓанското општество и граѓанските организации (здруженија и фондации) бележат умерено односно големо зголемување на довербата кон нив и истата е мнозинска за прв пат.

Довербата во граѓанското општество е зголемена, а тоа за прв пат е мислење на мнозинство испитаници (54,2 %). Зголемувањето најмногу се должи на големото зголемување на довербата во здруженијата и фондациите, а потоа и во синдикатите. Мнозинство граѓани од 59,3 % исто така за прв пат после 2006 г. (кога изнесувала 50,3 %) ја искажале својата доверба кон граѓанските организации (здруженија и фондации).

Како и претходните години граѓаните најмногу им веруваат на црквите и верските заедници, но разликата во искажаната довербата меѓу нив и другите чинители во граѓанското општество е намалена.

Умерено зголемување на довербата е забележано кај стопанските комори и организациите на работодавачите.

Студентите и младите и понатаму најголеми подржувачи на граѓанските организации.

Ако во 2010 г. констатиравме дека ако се тргне од ставот дека младите и студентите се иднината во секоја земја, и со тогаш искажаната доверба од 55,1 % заклучивме дека граѓанските организации и граѓанското општество во Македонија ги очекува развој и поголем граѓански активизам, сега заклучокот е потврден бидејќи забележано е големо зголемување општо на довербата во граѓанското општество, а исто така довербата од страна на младите и студентите во граѓанските организации бележи големо зголемување на 69% односно 77 %.

Постои пропорционалност во зголемената доверба во граѓанските организации и промена во дел од ставовите за граѓанските организации: организациите не се повеќе перципирани како странски „шпиони“.

За прв пат оваа година забележана е доминација на позитивен став за граѓанските организации во однос на негативните. Мнозинство граѓани (50,5 %) сметаат дека организациите се основани од граѓаните со цел да ги остварат нивните домашни интереси. Ова значи надминување на некои од тврдењата дека организациите се „дирижирани“ од странските држави и донатори и дека им служат само на нивните интереси.

Од друга страна, иако во намален процент, сè уште ставот дека организациите се средство за остварување на личните интереси на поединци доминира над ставот дека тие се основаат за да остварат општ/ јавен интерес. Исто така, за поголемиот број граѓани, организациите не работат доволно транспарентно и јавно.

Граѓанските организации сè уште „злоупотребувани“ од политичките партии.

Меѓу граѓаните доминира ставот дека политичките партии ги злоупотребуваат граѓанските организации, пред сè во форма на присвојување на ставови (43,5 %) или се затскриваат зад нив и ги користат како гласноговорници (20,6 %). Малцинство граѓани (17,8 %) веруваат дека политичките партии ги почитуваат организациите и ги вклучуваат во донесувањето на одлуките.

Зголемување на довербата од општо кон посебно.

И оваа година довербата во одделни потсектори е многу висока и над просечната (општа) доверба во граѓанските организации. Така, организациите на деца, млади и студенти (74,4 %), на лицата со посебни потреби (68,4 %), на жени и родови прашања (67,7 %), животна средина (67,5 %) и спорт, хоби и рекреација (59,9 %) се со доверба поголема од општата доверба во граѓанските организации. Исто така за одбележување е дека во сите десет сектори, поголем е процентот на искажаната доверба, наспроти искажаната недоверба во истите.

II. ПОЗНАВАЊЕ И МИСЛЕЊЕ ЗА ГРАЃАНСКИТЕ ОРГАНИЗАЦИИ

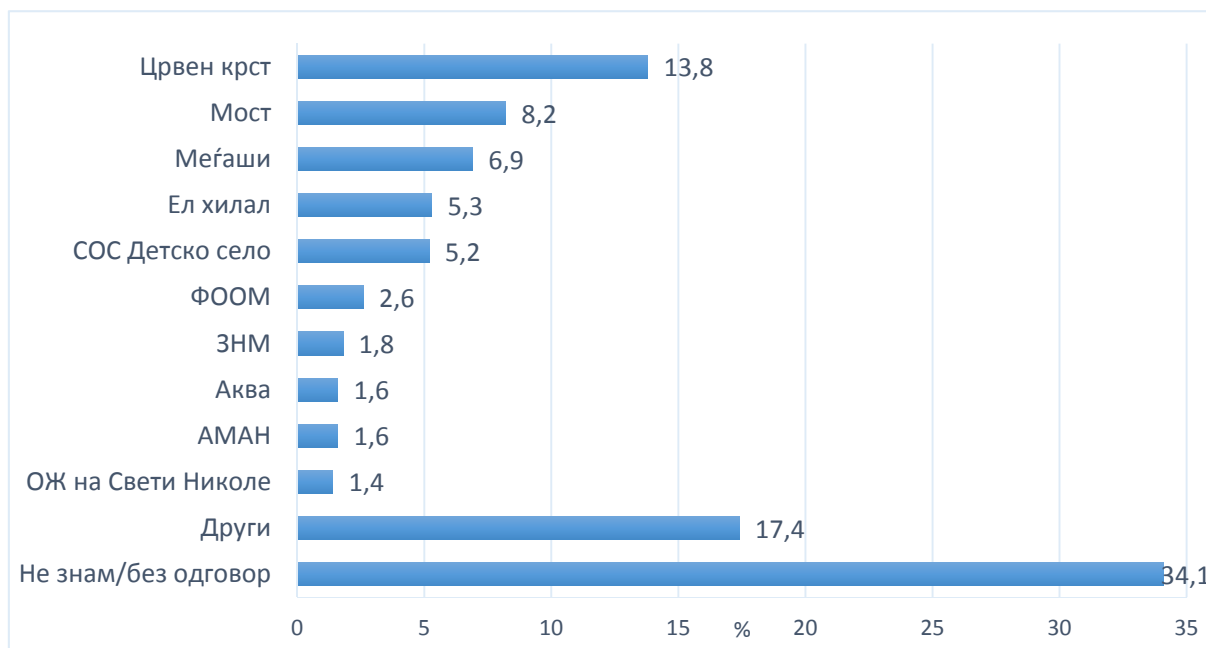
Вовед

Истражувањето ги опфати општото познавање на граѓанските организации, познавањето организации кои работат во конкретни области и на триесет и една граѓанска организација.

Познавање на граѓанските организации

Граѓаните беа запрашани да наведат една или повеќе успешни граѓански организации, т.е. организации кои според нивното мислење се активни и постигнуваат резултати.

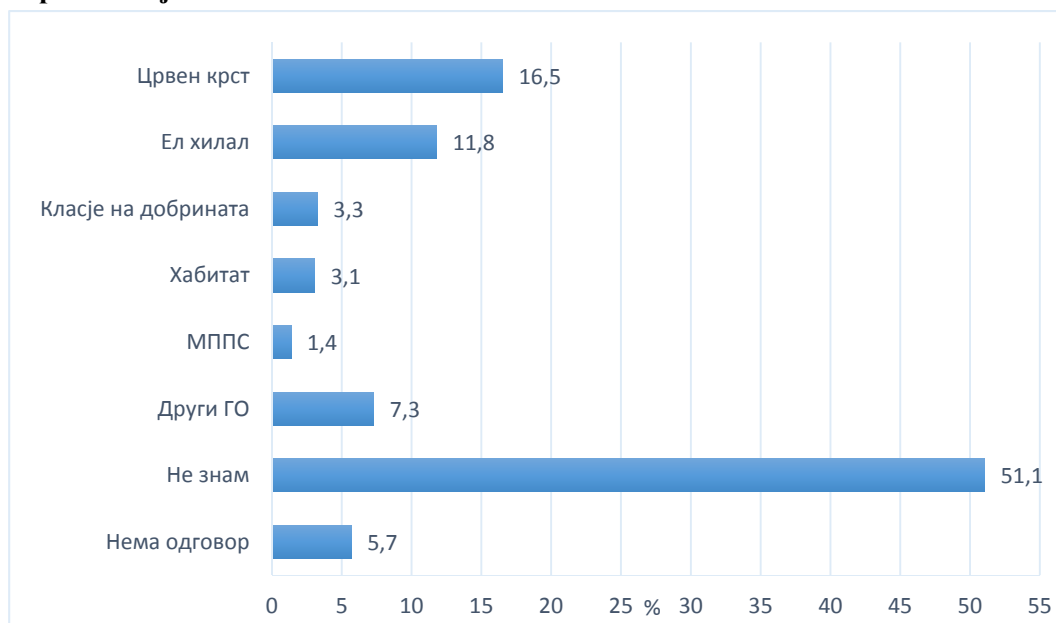
Графикон II.1. Препознаени граѓански организации како успешни

Мнозинството од граѓаните (53,8 %) знаат да наведат успешна граѓанска организација, слично како и во 2010 г. (52,6 %). Вкупно се препознаени околу 80 конкретни граѓански организации најмалку од еден граѓанин. Први десет граѓански организации кои граѓаните ги наведуваат како успешни се: Црвен крст, Мост, Меѓаши, Ел хилал, СОС Детско село, ФООМ, ЗНМ, Аква, Аман и Организација на жените на Свети Николе. Пет од овие организации беа наведени како најуспешни и во 2008 и во 2010 година (Црвен крст, Мост, Меѓаши, Ел хилал и ФООМ).

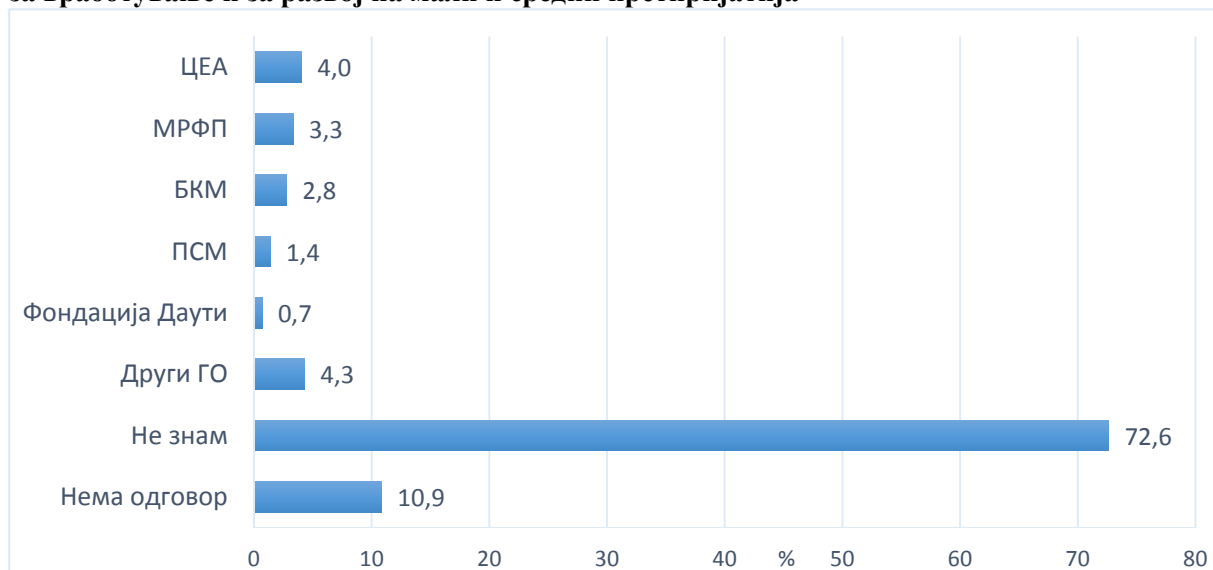
Познавањето граѓански организации кои дејствуваат во осум конкретни области е истражувано барајќи од испитаниците спонтано да наведат три организации кои придонесуваат во истите. Истражувано беше познавањето на граѓанските организации, кои дејствуваат во областите: Борба против сиромаштијата; Развој на малите и средните претпријатија, економски развој, вработување (понатаму: економски развој); Локалниот и руралниот развој; Развој на демократијата и човековите права; Борба против корупцијата; Јакнење на граѓанското општество; Градењето мултикултурно општество; и, Процесот на интеграција во ЕУ. Во 2013 г. малцинство граѓани знаат да наведат организации кои дејствуваат во овие осум области, што е подобро од минатите истражувања, кога мало малцинство (под 30 %) можеа да наведат конкретна организација. За забележување е дека граѓаните како субјекти кои најмногу придонесуваат во одредени области наведуваат и некои од државните институции, и покрај тоа што од испитаниците е побарано да наведат граѓанска организација.

Графикон II.2. Препознаени граѓански организации кои придонесуваат во борбата против сиромаштијата

Малцинство граѓани (43,3 %) знаат да наведат најмалку една граѓанска организација која придонесува во борбата против сиромаштијата. Мало малцинство, т.е. незначително малцинство граѓани знаат да наведат две, т.е. три организации. Црвен крст, Ел хилал и Класје на добрината беа препознаени меѓу првите пет организации и во 2008 и во 2010 г., а Ел хилал и во 2007 г.

Графикон II.3. Препознаени граѓански организации кои придонесуваат за економски развој, за вработување и за развој на мали и средни претпријатија

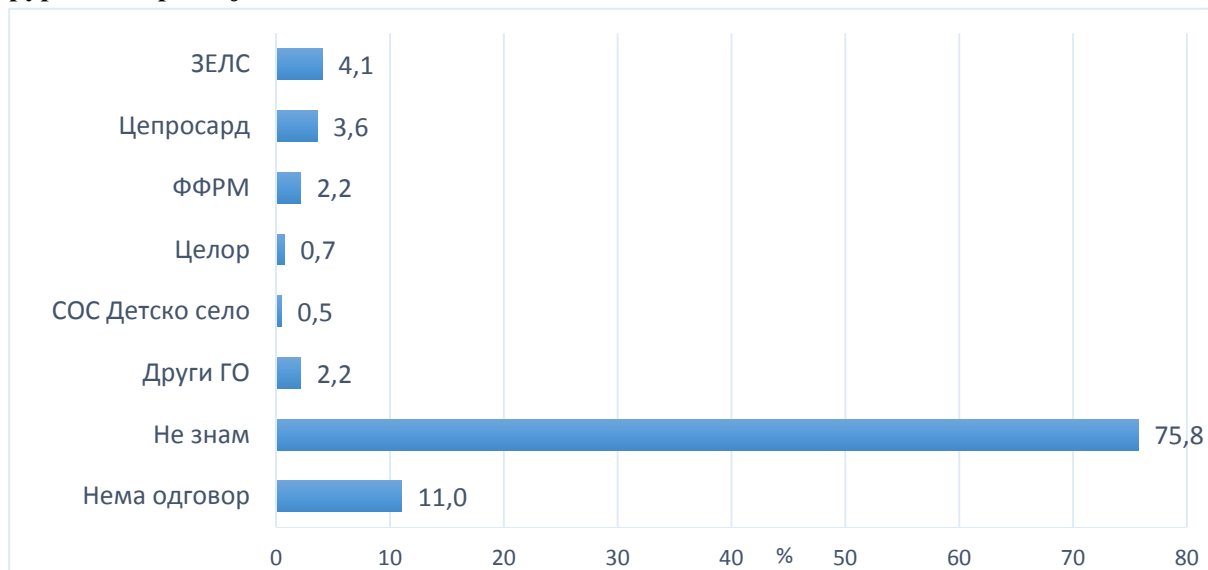

Околу 80 % од граѓаните не знаат да наведат ниту една конкретна граѓанска организација која придонесува во економскиот развој.

Незначително малцинство знаат да наведат повеќе од една организација, слично како и минатите години, но има подобрување од 2007 и 2010 г. кога граѓаните препознале само една конкретна граѓанска организација, МРФП.

Графикон II.4. Препознаени граѓански организации кои придонесуваат во локалниот и во руралниот развој

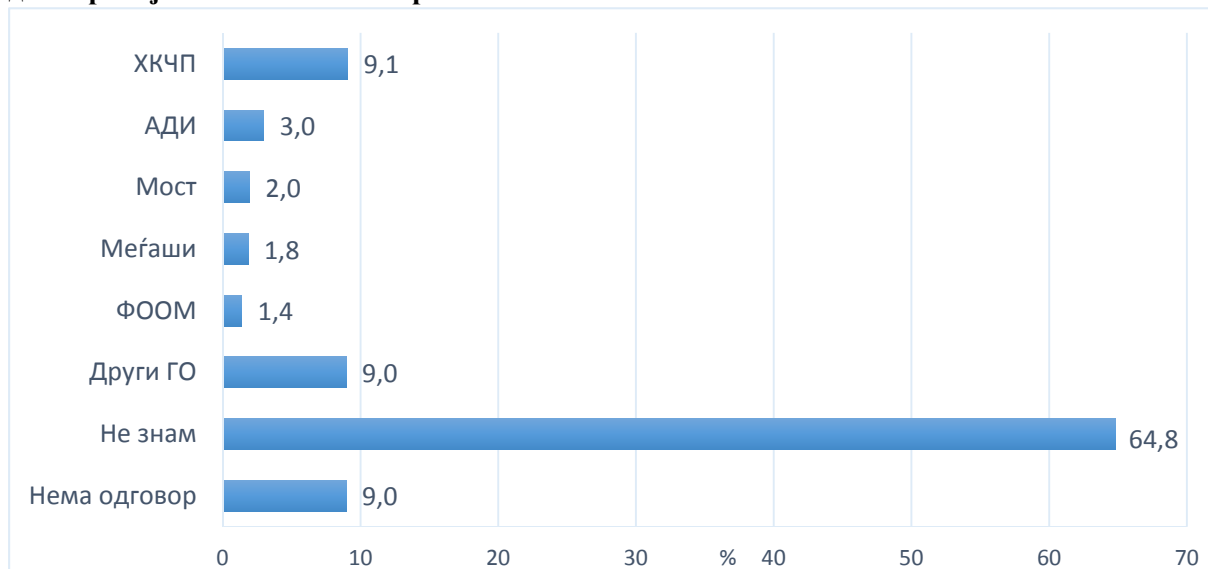

Мало малцинство граѓани (13,2 %) знаат да наведат најмалку една граѓанска организација која придонесува во локалниот и во руралниот развој. За разлика од 2010 година, кога беше препознаена една конкретна граѓанска организација, т.е. ЗЕЛС, овој пат се препознаени околу дваесетина.

Од друга страна, повеќе од една организација познаваат под 3 % од испитаните граѓани.

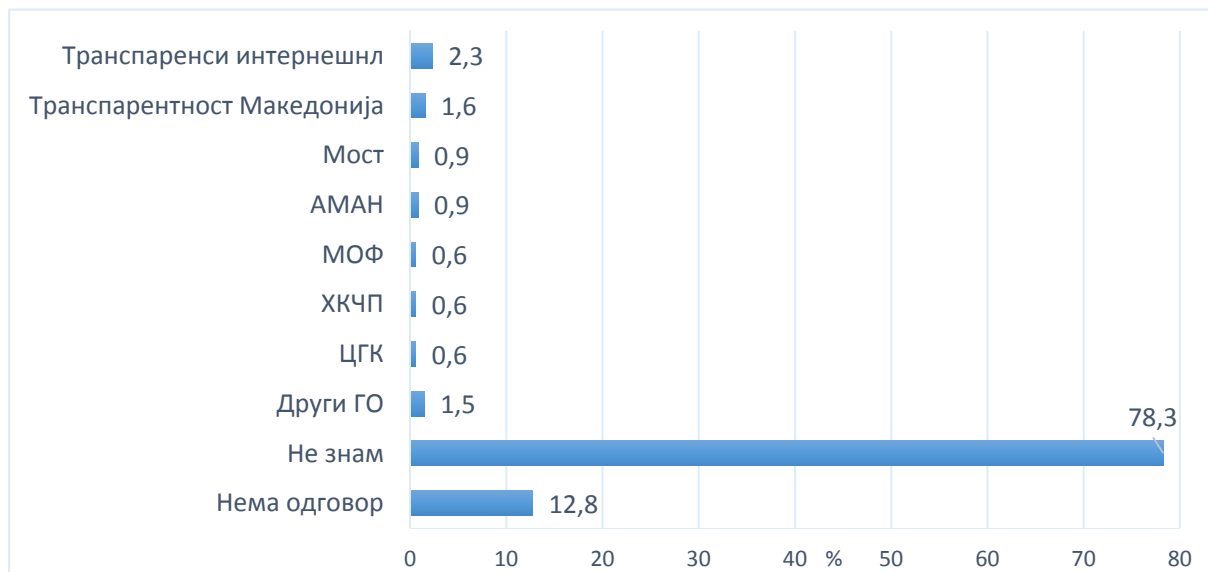
И покрај тоа што граѓаните беа запрашани да препознаат граѓански организации кои придонесуваат во локалниот и рурален развој, околу 7 % од нив именувале локални или национални институции, од кои најпрепознаени се градоначалниците (2,5 %) и Министерството за локална самоуправа (2,1 %).

Графикон II.5. Препознаени граѓански организации кои придонесуваат во развој на демократијата и човековите права

Петтина од испитаните граѓани знаат да наведат најмалку една граѓанска организација која придонесува во развојот на демократијата и човековите права. Граѓаните набројале најмногу конкретни организации во оваа област (околу 40), слично како и во 2010 г. Овој пат на препознаените први пет организации им се придржува и АДИ.

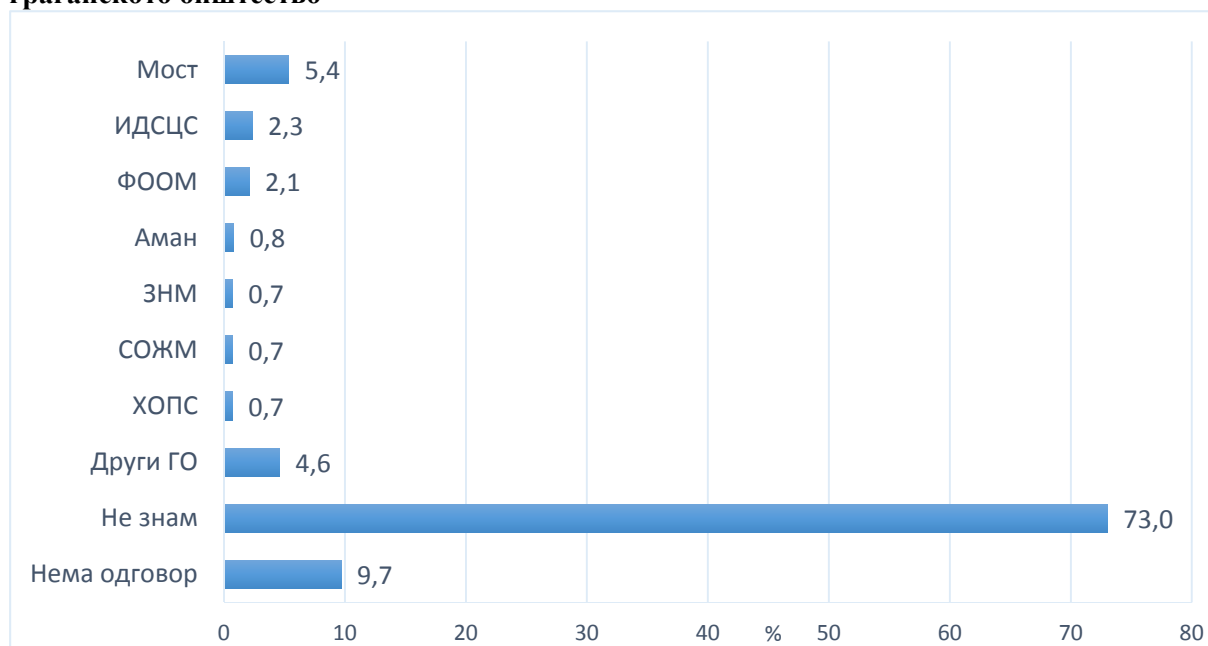
Графикон II.6. Препознаени граѓански организации кои придонесуваат во борбата против корупцијата

Најмалку една граѓанска организација која придонесува во борбата против корупцијата може да препознае незначително малцинство граѓани. Препознавањето организации во полето на борбата против корупцијата е намалено во однос на 2010 г.

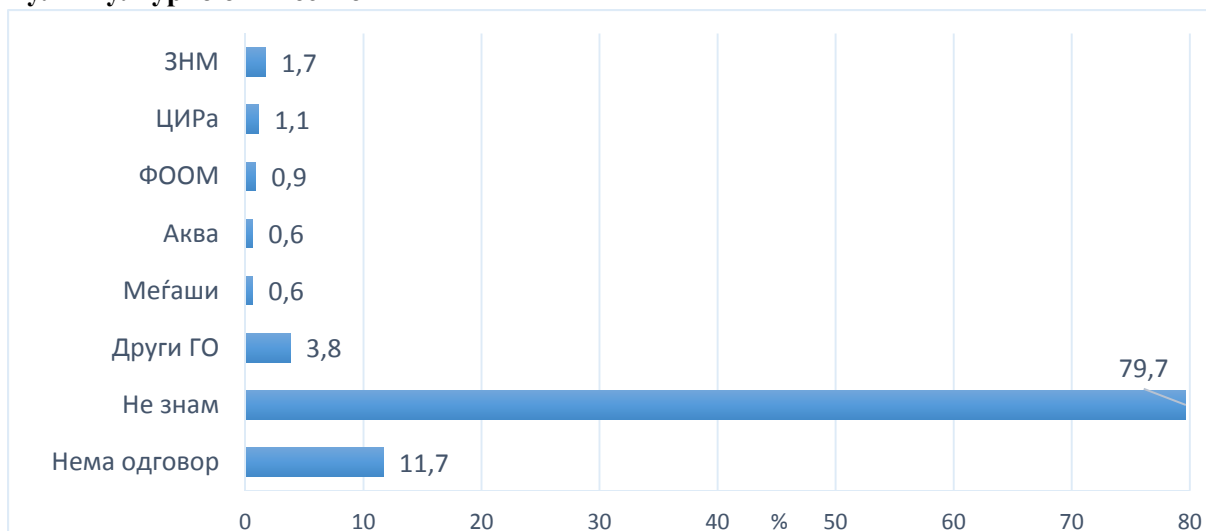
И во оваа област, граѓаните често ги препознавале државните институции, како што се Министерството за внатрешни работи (1,7 %), полицијата (3,8 %), Државната комисија за спречување корупција, иако тие не се граѓански организации.

Графикон II.7. Препознаени граѓански организации кои придонесуваат во јакнењето на граѓанското општество

Мало малцинство граѓани (17,3 %) знаат да наведат најмалку една конкретна граѓанска организација, која придонесува во јакнењето на граѓанското општество. Познавањето организации кои го јакнат граѓанското општество е скоро на исто ниво од 2010 г.

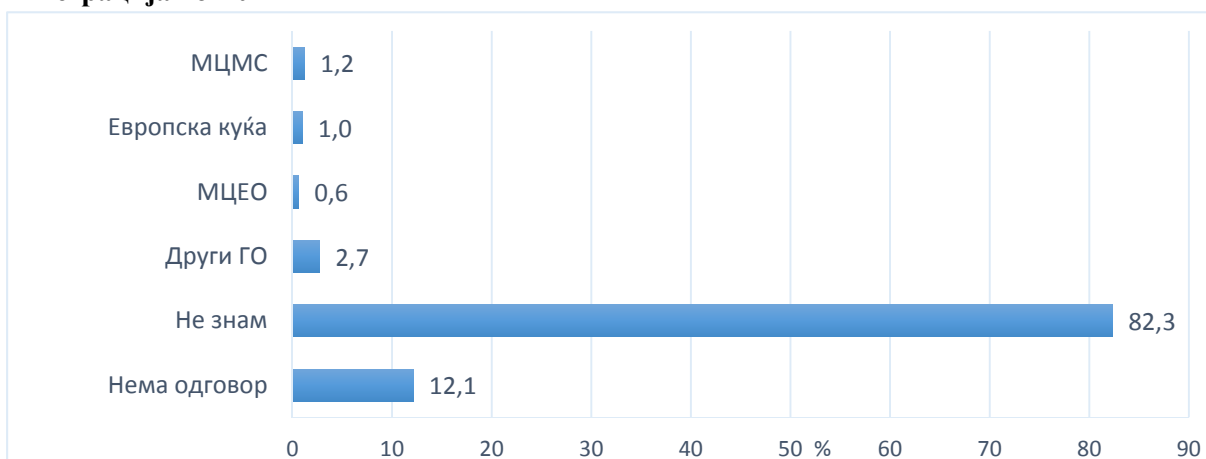
Графикон II.8. Препознаени граѓански организации кои придонесуваат во градењето мултикултурно општество

Најмалку една конкретна граѓанска организација која придонесува во градењето мултикултурно општество препознаваат мало малцинство граѓани (7,4 %).

Во ова поле Министерството за култура е прв препознаен чинител (2,8 %).

Графикон II.9. Препознаени граѓански организации кои придонесуваат во процесот на интеграција во ЕУ

За прв пат граѓаните беа прашани за организации кои придонесуваат за интеграциите во ЕУ, каде околу 5 % од граѓаните знаат да наведат барем една организација

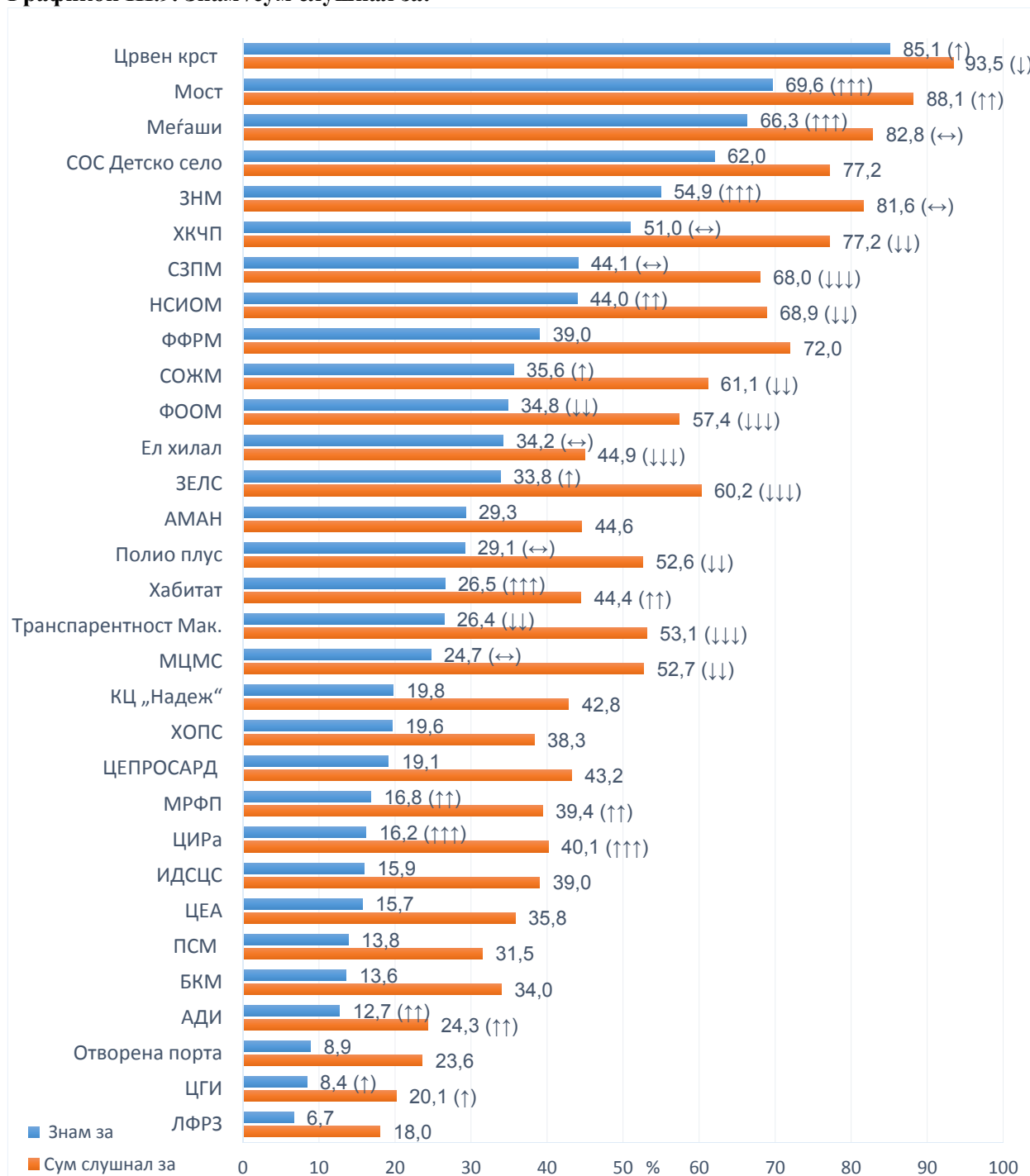
Во полето на европски интеграции и борба против корупцијата најмал број граѓани препознава граѓански организации. Во оваа област се препознаени и најмалку организации (16).

Познавање и ставови за конкретни граѓански организации

Со истражувањето беа опфатени и триесет и една конкретна граѓанска организација, кои дејствуваат на регионално или на национално ниво во повеќе сектори. Граѓаните беа запрашани поединечно за секоја од организациите за општата информираност (слушнале), познавањето (знаат) и за нивното мислење за овие организации (позитивно/ негативно).

Слично на претходните години кога е спроведувано истражувањето, граѓаните покажуваат различна информираност и познавање за различни организации. Општата информираност е значително поголема од познавањето на сите испитувани граѓански организации. Над 70 % од граѓаните слушнале за 15 од испитуваните 31 организација. Освен Црвен крст, кого го познаваат големо мнозинство граѓани и Мост, Меѓаши, СОС Детско село, ЗНМ и ХКЧП, кои ги познаваат мнозинство граѓани, останатите организации ги познаваат помалку од половината граѓани.

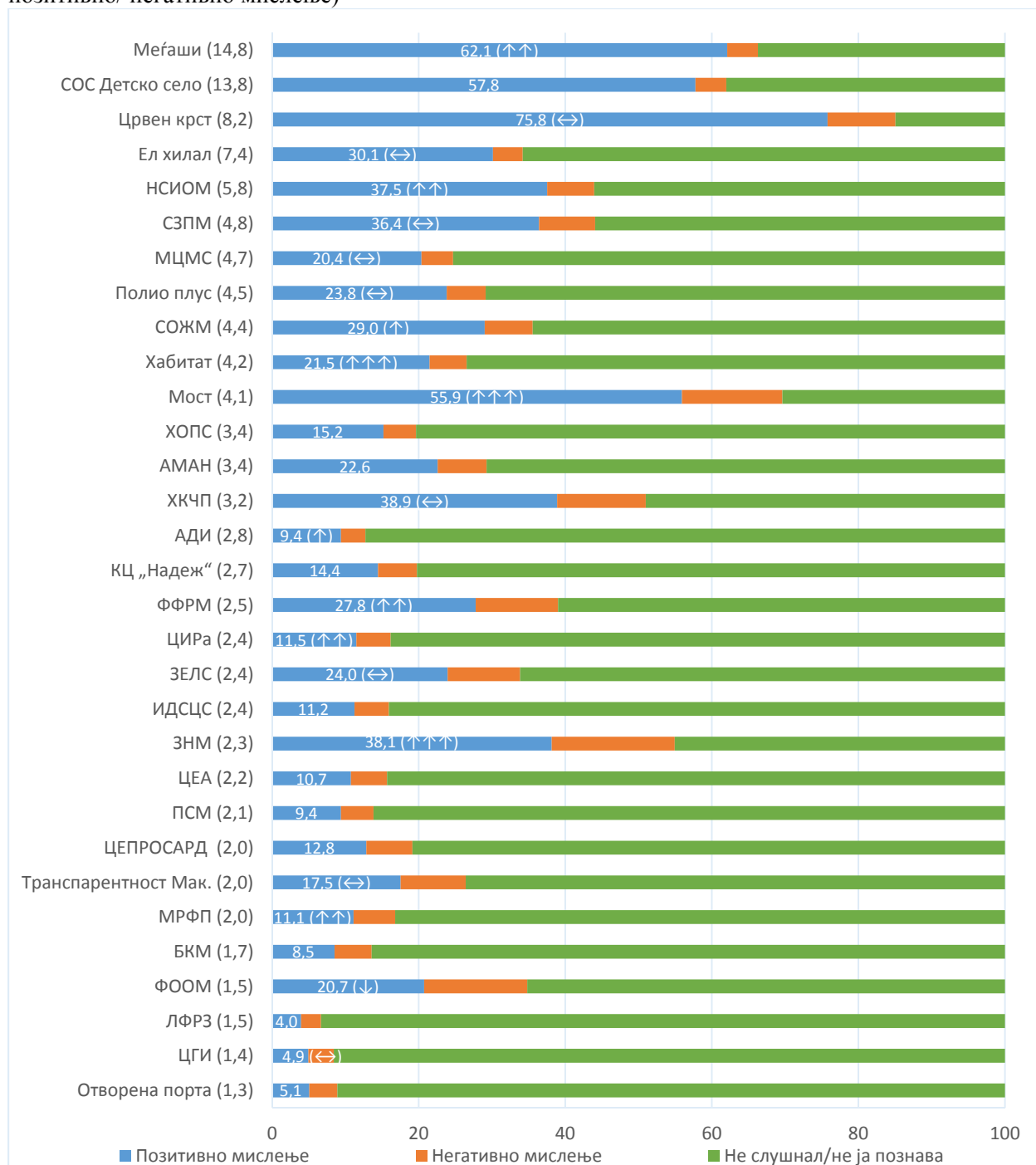
Графикон III.9. Знам /сум слушал за:

Споредба на информираноста и познавањето во однос на 2010 година може да се направи за 20 од испитаните организации. Кај поголем дел од овие 20 организации се појавуваат значителни или умерени разлики во информираноста и познавањето во однос на 2010 г. Поточно, информираноста на граѓаните за конкретни граѓански организации е зголемена за пет, а намалена за 12 од нив, додека познавањето е зголемено за 12 граѓански организации, а намалено за три во споредба со 2010 г.

Раст на информираноста и познавањето во однос на 2008 и 2010 г. се забележува кај дел од прворангираните организации, Меѓаши и Црвен крст, кои ги знаат поголемиот дел од граѓаните.

Графикон III.10. Однос на позитивни наспроти негативни ставови за одредени граѓански организации (редоследот на организациите во графиконот е според вредноста на односот позитивно/ негативно мислење)

Позитивно мислење преовладува кај граѓаните за сите граѓански организации за кои беше испитувано јавното мислење. Појавата на негативно мислење за прашаните

граѓански организации најчесто е кај незначително малцинство испитаници (за 26 граѓански организации) или кај мало малцинство (за преостанатите пет граѓански организации).

За 20 граѓански организации можеме да ги споредиме ставовите на граѓаните од 2010 г. Од тогаш позитивното мислење на граѓаните се зголемило за 10 организации, од кои за ЗНМ, Мост и Хабитат зголемувањето е значително. За девет организации може да се каже дека мислењето на граѓаните не се сменило, односно има незначителни промени во ставовите на граѓаните. Нема значително или умерено намалување на позитивното мислење за ниту една од организациите.

Средниот однос за групата организации бележи намалување од 4,9 во 2010 г. на 3,9 во 2013 г., но е на слично ниво како во 2008 г. (3,5).

Ставовите на граѓаните не мора да значат дека одредени организации се „добри“ или „лоши“, а може да се во врска со областа во која дејствуваат организациите и прашањата со кои се занимаваат тие. Очекувано е дека граѓаните имаат попозитивно мислење за организациите кои се занимаваат со прашања за кои нема поделени ставови во општеството и обратно.

Заклучоци

Мнозинство од граѓаните знаат успешни граѓански организации

Повеќе од половината испитани граѓани знаат да наведат успешна граѓанска организација, слично како и во 2010 г. Најмалку од по еден граѓанин како успешни се препознаени околу 80 организации. Најпрепознатата организација од граѓаните како успешна е Црвениот крст, исто како и во 2010 г.

Малцинство граѓани знаат организации кои дејствуваат во конкретни области

Малцинство граѓани (под 50 %) знаат да наведат најмалку една граѓанска организација која придонесува во одредена област. Граѓаните најмногу препознаваат организации кои придонесуваат во демократијата, јакнењето на граѓанското општество и борбата против сиромаштијата (над 30 поединечни организации). Најмалку организации препознаваат во полето на борба против корупцијата и европските интеграции.

Во две области, локален и рурален развој и економски развој е забележано поголемо препознавање на организации во споредба со 2010 г.

Може да се забележи дека во одредени области граѓаните иако се прашани за граѓански организации, наведувале локални или национални институции. Причините за ова може да се различни, како на пример дека дел од граѓаните не прават разлика меѓу граѓанските организации и државните институции или пак дека државните институции се поактивни во одредени полиња, како локален развој или борба против корупцијата.

Општата информираност е значително поголема од познавањето на граѓанските организации

Општата информираност е значително поголема од познавањето на сите 31 испитувана граѓанска организација. Мнозинство граѓани (над 50 %) слушнале за половината од испитуваните организации, а ги познаваат шест од 31-та испитувана граѓанска организација. Повторно Црвен крст е организацијата за која граѓаните се најинформирани и која ја познаваат.

Граѓаните имаат позитивно мислење за граѓанските организации

Во јавноста преовладува позитивното мислење за сите испитувани граѓанските организации. Појавата на негативно мислење за најголем дел од организациите е кај незначително малцинство.

Позитивното мислење се зголемило за поголем дел од организациите кои беа испитувани и во 2010 г., а кај останатите има незначителни промени. Сепак, односот на позитивно/ негативно мислење за граѓанските организации е намален од 4,9 во 2010 г. на 3,9 во 2013 г. и е сличен на односот во 2008 г. (3,5). Меѓаши е рангирана на прво место по односот на позитивно/негативно мислење како и во претходните истражувања (2007, 2008, 2010), односно кај оваа организација најмногу преовладувало позитивното мислење.

ПРИЛОЗИ

Прашалник

Доверба во граѓанското општество

П1. Наведете колку доверба имате во секоја од институциите од граѓанскиот сектор

	Целосна доверба	Делумна доверба	Делумна недоверба	Целосна недоверба	НЗ	БО
Граѓански организации (невладини, здруженија и фондации)						
Цркви и верски заедници						
Синдикати						
Стопански комори						
Организации на работодавачи						

Ставови за граѓанските организации

П2. Со која од следните изјави се согласувате

1 -Граѓанските организации се организирани од страна на граѓаните со цел да се остварат нивните домашни интереси.

2-Граѓанските организации се организирани и финансирани од странски држави и нивни фондации само за да им служат ним, на странските интереси.

Не знам (спонтано) / Без одговор (спонтано)

П3. Со која од следните изјави се согласувате

1 - Граѓанските организации се основани и делуваат за да остваруваат јавен и/или поширок интерес.

2 - Граѓанските организации се основани и делуваат за остварување на личните интереси на поединци.

Не знам (спонтано) / Без одговор (спонтано)

П4. Со која од следните изјави најмногу се согласувате,(еден одговор)

Политичките партии и лидери...

1 - ги почитуваат и водат сметка за ставовите на граѓанските организации и ги вклучуваат во носењето одлуки на национално и локално ниво.

2 - кога имаат партиски интереси ги присвојуваат ставовите на граѓанските организации, а кога немаат интерес ги осудуваат како блиски на другата страна.

3 - основаат граѓански организации зад кои се кријат и ги користат како свои гласоговорници.

Не знам (спонтано) / Без одговор (спонтано)

П5. Со која од следните изјави се согласувате

1. Граѓанските организации делуваат транспарентно и даваат јавен отчет за својата работа и финансии

2. Граѓанските организации делуваат нетранспарентно и не даваат јавен отчет за својата работа и финансии.

П6. Колку доверба имате во граѓанските организации кои делуваат во една од следниве области?	Целосна доверба	Делумна доверба	Делумна недоверба	Целосна недоверба	НЗ	БО
Демократија, човекови права и владеење на правото						
Деца, млади и студенти						
Жени и родови прашања						
Животна средина и природа (екологија)						
Лица со хендикеп						
Култура						
Локален и рурален развој (фармери, земјоделци...)						
Спорт, хоби, рекреација						
Социјална грижа, хуманитарни						
Професионални (струкови) здруженија						

Познавање и мислење за граѓански организации во Македонија

П6. Наведете една или повеќе успешни граѓански организации (активни, постигнуваат резултати и сл.) кои ги познавате: _____

Не знам (спонтано) / Без одговор (спонтано)

П7. За секое од наведените подрачја, наведете по три организации во Македонија, кои според вашето мислење придонесуваат во решавање на општествените приоритети:

- Борба против сиромаштијата:
- Економски развој, вработување и развој на малите и средни претпријатија
- Локален и рурален развој:
- Развој на демократијата и човековите права:
- Борбата против корупцијата:
- Јакнење на граѓанското општество:
- Градење мултикултурно општество:
- Процес на интеграција во ЕУ:

П8. Кои се вашите познавања и мислења за следните граѓански организации:

- 1 – Никогаш не сум слушнал за таа организација
 2 - Сум слушнал, но не знам речиси ништо
 3 - имам многу негативно мислење
 4 - имам негативно мислење
 5 - позитивно мислење
 6 - многу позитивно мислење

	1	2	3	4	5	6	НЗ	БО
Ел хилал								
Црвен крст на Република Македонија								
Хабитат – Здружение за хумано домување								
Македонска развојна фондација за претпријатија (МРФП)								
ПСМ Фондација – YES Инкубатор								
Заедница на единиците на локалната самоуправа (ЗЕЛС)								
Федерација на фармерите на Република Македонија								
Центар за промоција на одржливи земјоделски практики и рурален развој ЦЕПРОСАРД								
Здружение на новинарите на Македонија (ЗНМ)								
Меѓаши - Прва детска амбасада во светот								
Заедница на инвалидски организации на Македонија								
Хелсиншки комитет за човекови права на Република Македонија								
Мост - Граѓанска асоцијација								
Полио плус - Движење против хендикеп								
Национален совет на жени на Република Македонија (СОЖМ)								
СОС Детско село								
Здружение ХОПС – Опции за здрав живот								
Сојуз на здруженија пензионери на Македонија								
Кризен центар Надеж								
Отворена порта – Ла страда								
Институт за демократија Социетас Цивилис – Скопје (ИДСЦС)								
Транспарентност Македонија								
Македонски центар за меѓународна соработка (МЦМС)								
Центар за институционален развој (ЦИРа)								
Фондација отворено општество Македонија (ФООМ/Сорос)								
Асоцијација за демократски иницијативи (АДИ) - Гостивар								
Центар за граѓанска иницијатива (ЦГИ) – Прилеп								
Локална фондација за развој на заедницата - Штип								
Бизнис конфедерација на Македонија								
Центар за економски анализи - ЦЕА								
Аман								

Примерок

Примерокот опфати 810 испитаници. Популациската рамка на примерокот беше население постаро од 18 години, а критериуми за репрезентативност беа: пол, возраст, етничка припадност, место на живеење и региони.

Пол	%
Маж	47,2
Жена	52,8
Возраст	%
18-29 години	28,6
30-39 години	20,2
40-49 години	19,5
50-65 години	22,0
Над 65 години	9,6
Етничка припадност	%
Македонец/ка	67,2
Албанец/ка	26,4
Турчин/ка	2,8
Ром/ка	1,4
Србин/ка	0,9
Влав/инка	0,5
Бошњак/чка	0,2
Друго	0,6
Припадност на религија	%
Православна	67,5
Исламска	31,2
Католичка	0,2
Друга	0,4
Не припаѓам на ни една религија/атеист	0,6
Религиозност	%
Религиозна личност	87,0
Нерелигиозна личност	9,5
Атеист	1,5
Без одговор	2,0
Работен статус	%
Вработен во јавен сектор	16,0
Вработен во приватен сектор	26,9
Земјоделец	3,1
Студент	10,0
Домаќинка	9,6
Невработен	19,4
Пензионер	14,3
Без одговор	0,6
Социјален статус (самоперцепција)	%
Висока класа	3,2
Повисока средна класа	29,4
Пониска средна класа	39,8
Работничка класа	17,2
Пониска класа	7,7
Без одговор	2,8
Образование	%
Незавршено основно	2,8
Основно	14,0
Средно	53,3
Вишо/ високо	29,9

Место на живеење	%
Рурално (село)	39,8
Урбано (град)	43,1
Скопје	17,2
Месечни приходи по член на домаќинство	%
до 1500 ден.	4,6
1501 - 3.000 ден.	2,8
3.001 - 4.000 ден.	3,7
4.001 - 5.000 ден.	3,2
5.001 - 6.500 ден.	4,2
6.501 - 8.000 ден.	6,0
8.001 - 11.000 ден.	11,9
11.001 - 15.000 ден.	16,7
15.001 - 24.000 ден.	17,3
Над 24.000 ден.	21,5
Без одговор	8,1
Политичка ориентација	%
Лева	7,7
2	0,9
3	2,0
4	2,2
5	10,4
6	4,0
7	2,1
8	2,3
9	1,6
Десна	13,0
Не знам	19,3
Без одговор	34,7
На која политичка партија сте симпатизер (спонгано)?	%
ВМРО-ДПМНЕ	19,0
СДСМ	9,9
ДУИ	8,6
ДПА	4,0
Други	4,3
Не сум симпатизер на ниту една	52,0
Без одговор	2,2
Регион	%
Скопски	29,6
Југоисточен	9,1
Источен	10,0
Североисточен	8,0
Вардарски	7,4
Југозападен	10,9
Полошки	15,1
Пелагониски	9,9

Профили на МЦМС и ТАКСО

МЦМС веќе 20 години е значаен актер на граѓанското општество во Македонија и регионот, заснован на вредности и интереси и нивно застапување и влијание врз општеството. Визија на МЦМС е мир, хармонија и просперитет на луѓето во Македонија, на Балканот и глобално. За исполнување на визијата, МЦМС ја дефинира својата мисија да предводи промени со нови и алтернативни решенија на општествените проблеми, кои влијаат на другите чинители и кои се вклучуваат во главните текови.

МЦМС дејствува во секторите на социјална кохезија (вработување, образование, дијалог и културна различност), локален и рурален развој, граѓанско општество и добро владеење. Од 1993 г. МЦМС спроведе повеќе од 65 програми со реализирани преку 1.500 проекти со вкупен буџет од 49 милиони евра.

Во полето на граѓанското општество ги зајакна капацитетите на над 200 организации, организираше шест национални НВО Саеми (268 настани, над 40.000 посетители), обучи над 10.000 лидери и активисти на граѓанските организации; Го водеше проектот за техничка помош на Одделението за граѓанско општество во чии рамки се подготви првата Стратегија на Владата за соработка со граѓанскиот сектор за 2007-2012, а учествуваше и во подготовката на Стратегијата за периодот 2013-2017 г.; МЦМС од 1995 г. придонесува за создавање овозможувачката околина за граѓанските организации пред сè преку активна вклученост во подготовка, донесување и следење на Законот за здруженија на граѓани и фондации (1998 г.) и новиот Закон за здруженија и фондации (2010 г.). Исто така, се преземаат низа активности за подобрена даночна рамка за граѓанските организации, како и анализи и предлози за подобрување на системот на државно финансирање на граѓанските организации. МЦМС два пати го спроведе и сеопфатното истражување за граѓанското општество, Цивикус – Индекс на граѓанското општество, а од 2006 г. редовно го истражува и социо-културниот контекст за дејствување на граѓанското општество преку анкетите за довербата, општествената одговорност на граѓаните и општествените вредности. Повеќе информации за МЦМС: www.mcms.mk.

Сервисниот договор за техничка поддршка за спроведување на „Градење капацитет на граѓанското општество во ИПА земјите и териториите,“ (Албанија, Босна и Херцеговина, Хрватска, поранешна Југословенска Република Македонија, Косово⁴, Црна Гора, Србија и Турција) познат како проект Техничка поддршка за граѓанските организации (ТАКСО) е проект финансиран од ЕУ (EuropeAid/127427/C/SER/Multi-additional services) спроведуван од SIPU International AB и конзорциум партнерите од Босна и Херцеговина, Турција, Полска и Романија.

Главната цел на проектот е да се зголеми капацитетот на граѓанските организации и да се зајакне нивната улога во партиципативната демократија. Главни очекувани резултати на проектот се: зголемено влијание на граѓанските организации во демократскиот процес на донесување одлуки; зајакнат капацитет на граѓанските организации за спроведување на нивните мисии; подобрен капацитет на граѓанските организации во обезбедување на услуги; зајакната соработка и вмрежување меѓу организациите како и помеѓу другите чинители и граѓанските организации; подигната јавна свест и подобрен јавен имиџ на граѓанските организации. Повеќе информации на www.tacso.org.

⁴ Оваа ознака не е во спротивност со позициите за статусот, и е во согласност со Резолуцијата на Советот за безбедност 1244 и мислењето на Меѓународниот суд за правда за косовската декларација за независност.

Продолжи со читање

Листа на публикации на МЦМС: <http://www.mcms.org.mk/mk/za-nasata-rabota/istrazuvana-i-publikacii/345-lista-na-istrazuvana-i-publikacii.html>

Листа на публикации на ТАКСО: <http://www.tacso.org/publications/Documents.aspx?id=687>

Листа на поврзани публикации

Долг пат до поголем граѓански ангажман – Аналитички извештај, 2011: <http://www.mcms.org.mk/mk/za-nasata-rabota/istrazuvana-i-publikacii/1140-dolg-pat-do-pogolem-graganski-angazman-izvestaj.html>

Довербата во Македонија, 2010: <http://www.mcms.mk/images/docs/2011/doverbata-vo-makedonija-2010.pdf>

Довербата во граѓанското општество, 2008: <http://www.mcms.mk/images/docs/2008/doverbata-vo-gragjanskoto-opstestvo-2008.pdf>

Довербата во граѓанското општество, 2007: <http://www.mcms.mk/images/docs/2007/doverbata-vo-gragjanskoto-opstetsvo-2007.pdf>

Довербата, одговорноста за општествените прашања и добротворството во Македонија, 2006: <http://www.mcms.org.mk/mk/za-nasata-rabota/istrazuvana-i-publikacii/642-doverba-odgovornost-opstestveni-prasanja-dobrotvorstvo.html>

Како да се референцира

Нурединоска, Е., Кржаловски, А., Стојанова Д. (2013) **Довербата во граѓанското општество** [интернет]. Скопје, МЦМС и ТАКСО - Македонска канцеларија. Адреса: <<http://www.mcms.org.mk/mk/za-nasata-rabota/istrazuvana-i-publikacii/1436-doverbata-vo-gragjanskoto-opstestvo-2013.html>> [Посетена на: датум и година].